Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/222/2017
Identifikačné číslo spisu:	3713214491
Dátum vydania rozhodnutia:	08.02.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:3713214491.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu K.W., bývajúceho v K., zastúpeného JUDr. Róbertom Faturom, advokátom so sídlom v Považskej Bystrici, Centrum č. 18/23, proti žalovaným 1/ FKH elektro, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Nobelovo námestie č. 1260/5, IČO: 36372358, zastúpenému JUDr. Jozefom Polákom, advokátom so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského č. 1718, 2/ Ing. Z. H., bývajúcemu K., ktorý podnikal pod obchodným menom Ing. Juraj Klimaszevský - PRIMEX, so sídlom Považskej Bystrici, Lúčky č. 4433/29, IČO: 37280147, o určenie neplatnosti záložnej zmluvy, vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 6 C 242/2013, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 13. decembra 2016 sp. zn. 5 Co 353/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom z 26. mája 2016 č.k. 6 C 242/2013-413 určil, že záložná zmluva z 12. apríla 2010 uzavretá medzi žalovaným 1/ ako záložným veriteľom a žalovaným 2/ ako záložcom, ktorej predmetom bolo zriadenie záložného práva na zabezpečenie pohľadávky pôžičky v prospech žalovaného 1/ na nehnuteľnosti v katastrálnom území K. G. zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX ako parcela č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere X XXX m2 a stavba súpisného č. XXX - prevádzková budova postavená na parcele č. XXXX/XX, ktorej vklad bol povolený 29. apríla 2010 pod I. XXX/XX, je neplatná. Žalovaných 1/, 2/ zaviazal spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 847,94 €. V odôvodnení uviedol, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom záložnej zmluvy nie sú a ani neboli vo vlastníctve žalovaného 1/ a ani žalovaného 2/, ich vlastníkom bol a stále je žalobca, preto určil, že takáto záložná zmluva je neplatná (§ 151d ods. 3 Občianskeho zákonníka).

2. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 13. decembra 2016 sp. zn. 5 Co 353/2016 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Stotožnil sa so skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie ako i s jeho právnym posúdením veci;

žalovanými uplatnené odvolacie dôvody nepovažoval za dôvodné.

3. Žalovaný 1/ proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie s tým, že dovolanie je prípustné podľa ustanovení § 420 písm. e/, f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V dovolaní uviedol, že na súde prvej inštancie rozhodoval vylúčený sudca JUDr. Ladislav Vašut pre pomer k žalobcovi, keďže jeho príbuzní pracovali na súde ako asistenti a prichádzali do kontaktu s menovaným sudcom, manželka žalobcu vykonávala na súde určitú dobu absolventskú prax a vyjadrila sa, že má nadštandardné vzťahy so všetkými sudcami tohto súdu, žalobca a sudca JUDr. Vašut sú navyše susedia a samotný žalobca sa vyjadril, že so sudcom konzultuje postup v jeho právnych veciach. Odvolací súd porušil jeho právo na spravodlivé súdne konanie, keď nezistil porušenie predpisov súdom prvej inštancie na pojednávaniach 22. apríla 2016 a 26. mája 2016, majúce za dôsledok znemožnenie, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva, pokračoval v konaní napriek tomu, že na majetok žalovaného 2/ bol vyhlásený konkurz, nevykonal dôkazy ním navrhnuté, ktoré mali pre rozhodnutie zásadný význam, rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený. Ďalej namietal aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Žiadal rozsudok odvolacieho súdu ako i súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie zamietnuť ako nedôvodné, rozhodnutia súdov považoval za vecne správne.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané za účinnosti nového civilného procesného kódexu po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

11. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

14. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

15. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

16. Žalovaný 1/ prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. e/, f/ CSP a zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

17. Z ustanovení CSP, ktoré sa vzťahujú na dovolacie konanie, nevyplýva jednoznačne, či prichádza do úvahy súbežné uplatnenie prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP, ako aj v zmysle § 421 CSP.

18. Otázka možnosti súbežného uplatnenia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle týchto ustanovení CSP bola riešená veľkým senátom občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktorý v uznesení z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017 konštatoval, že: a/ kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 a § 421 CSP je neprípustná, b/ ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti

podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, c/ ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste.

19. Uvedeným rozhodnutím veľkého senátu, ktoré je dostupné aj na internetovej stránke najvyššieho súdu (www.nsud.sk), sú senáty najvyššieho súdu viazané (§ 48 ods. 3 veta prvá CSP).

20. Trojčlenný senát 3 C najvyššieho súdu, riadiac sa právnymi závermi vyjadrenými v označenom rozhodnutí veľkého senátu, skúmal prípustnosť dovolania žalovaného 1/ len podľa ustanovenia § 420 písm. e/ CSP (nezaoberal sa teda prípustnosťou jeho dovolania z hľadiska § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP).

21. Žalovaný 1/ namieta existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. e/ CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Podľa názoru žalovaného 1/ v danom prípade konal a spor na súde prvej inštancie rozhodol zaujatý sudca JUDr. Ladislav Vašut, pričom jeho zaujatosť vyvodzoval z priateľského pomeru k žalobcovi, resp. pracovného pomeru k príbuzným, žalobcu.

22. Aj za účinnosti CSP je naďalej aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá samo tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale (až) zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015). Aj po 1. júli 2016 je tiež aktuálny názor, podľa ktorého neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval (viď R 59/1997).

23. Argumentácia žalovaného 1/, že JUDr. Ladislav Vašut, ktorý v danom prípade prejednal a rozhodol spor, je zaujatý z dôvodu jeho vzťahu k žalobcovi, už bola predmetom posudzovania zo strany súdu prvej inštancie nadriadeného súdu na základe žalovaným 1/ ako i žalovaným 2/ vznesenej námietky zaujatosti menovaného sudcu. Krajský súd v Trenčíne, posudzujúc ich námietky, ktoré sú obsahovo totožné s dôvodmi zaujatosti uvádzanými žalovaným 1/ v dovolaní, v uzneseniach z 29. januára 2014 sp. zn. 17 Nc 3/2014 a z 3. apríla 2014 sp. zn. 5 Nc 9/2014 nevylúčil sudcu JUDr. Ladislava Vašuta z prejednávania a rozhodovania daného sporu, keď dospel k záveru, podľa ktorého dôvody vylúčenia namietaného sudcu, spočívajúce v jeho priateľskom, resp. pracovnom vzťahu k žalobcovi a jeho príbuzným, bez ďalšieho nezakladajú a nesvedčia o existencii akéhokoľvek vzťahu, či subjektívnej lebo objektívnej povahy, ktorý by bol relevantný z hľadiska zákonných podmienok pre jeho vylúčenie, keď naviac neboli podložené ani takými skutočnosťami, z ktorých by bolo možné tvrdenia považovať za presvedčivé; samotné susedstvo žalobcu a sudcu za takúto skutočnosť nepovažoval.
23.1. Najvyšší súd, i keď existujú právoplatné rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že JUDr. Ladislav Vašut nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania daného sporu, pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania posudzoval túto otázku samostatne a nezistil existenciu žalovaným 1/ opakovane tvrdených dôvodov zaujatosti tohto sudcu, ktoré by ho z prejednávania a rozhodovania sporu vylučovali. Žalovaným 1/ uvádzané dôvody zaujatosti sudcu neboli ničím preukázané a ani spravdepodobnené, keď naviac JUDr. Vašut aj v aktuálnom vyjadrení z 29. novembra 2017 k žalovaným 1/ uvádzaným dôvodom jeho zaujatosti, naďalej poprel existenciu jeho pomeru (priateľského alebo negatívneho) k osobe žalobcu, resp. pracovného pomeru k jeho príbuzným. Na základe toho dospel k záveru, že okolnosti namietané žalovaným 1/ nezakladali dôvod vylučujúci sudcu JUDr. Ladislava Vašuta z prejednávania a rozhodovania daného sporu. Tvrdenie žalovaného 1/ obsiahnuté v dovolaní je teda neopodstatnené.

24. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovaného 1/ nie je podľa § 420 písm. e/ CSP prípustné. Najvyšší súd preto jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

25. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.